

College van B&W en Raadsleden Den Haag
T.a.v. Griffie
Postbus 19157
2500 CD Den Haag

Betreft: Reactie van de Haagse Maatschap op 'Landelijke bezuinigingen kinderopvang' (RIS 181086)

Den Haag, 17 november 2011

Geacht College en Raadsleden,

De Haagse Maatschap vraagt nadrukkelijk uw aandacht voor problemen rondom de kinderopvang in de stad.

Knelpunten kinderopvang

Wij signaleren 3 knelpunten in de kinderopvang:

1. **Oplopende kosten** voor ouders die vallen onder de Wet Kinderopvang (werkenden, verplichte inburgeraars, WWB-ers en Nuggers in een re-integratietraject).
2. **Helemaal geen aanbod** van kinderopvang voor ouders die niet vallen onder de Wet Kinderopvang (Nuggers zonder re-integratietraject).
3. **De zoektocht naar alternatieve oplossingen voor opvang loopt bij veel ouders vast.**

Een gebrekkig (-e kennis van) aanbod aan kinderopvang weerhoudt met name vrouwen om in de stad te participeren in betaald werk, vrijwilligerswerk, vrijwillige inburgering, opleidingen en cursussen.

In de bijlage vindt u meer achtergrondinformatie over de knelpunten met betrekking tot kinderopvang.

Actiepunten wethouders

Wij vragen *wethouder Kool* vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Wet Kinderopvang:

- › **Flexibele uren** te realiseren voor formele kinderopvang, zodat de kosten en daarmee eigen bijdragen van ouders worden beperkt;
- › **Actieve lobby** te voeren naar het Rijk voor behoud van vergoedingen voor werkzoekenden¹.

Wij vragen *wethouder Klein* om vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de WMO en Emancipatie voor ouders buiten de Wet Kinderopvang:

- › **Flexibele opvang in de participatiecentra** te realiseren;

¹ Herformulering (1 december 2012): lobby m.b.t. het verhogen/handhaven van de extra compensatie van de eigen bijdrage.

- › **Bewustwording en netwerken** van ouders te **versterken** via de participatiecentra.

Wij vragen *wethouder Van Engelshoven* om vanuit haar verantwoordelijkheid voor Volwasseneneducatie:

- › In de **oudereducatie modules over kinderopvang** op te nemen (zie ook de bewustwordingstaak wethouder Klein);
- › Te werken aan **studerende-moeder-vriendelijke opleidingen** en hierbij gebruik te maken van de expertise van bijvoorbeeld het Steunpunt Studerende Moeders.

Uiteraard werken de partners in de Maatschap graag mee aan een gezamenlijke uitwerking van bovenstaande verzoeken.

Wij danken u hartelijk voor uw aandacht.

Met vriendelijke groet, namens de stuurgroep van de Haagse Maatschap

Louke Vianen

Coördinator Haagse Maatschap

Meer informatie?

.....

Voor meer informatie over dit samenwerkingsverband en de partners die hierin participeren, neemt u contact op met mevrouw Louke Vianen, coördinator van de Haagse Maatschap: telefonisch via 070-3125200 of per email via L.Vianen@dehaagsemaatschap.nl.
www.dehaagsemaatschap.nl.

Bijlage - Achtergrondinformatie kinderopvang

Het ontbreken (van vaardigheden en netwerk voor het organiseren) van kinderopvang blijkt een belangrijke belemmering voor vrouwen om een opleiding te volgen, (vrijwillig) in te burgeren, cursussen te starten en/of te gaan werken. Met name als zij weinig geld hebben.²

Knelpunten

1. **Kosten van formele kinderopvang;**
2. **Regelgeving beperkt het aanbod aan kinderopvang** (bijv. op cursuslocaties in de wijk);
3. **Kennis, vaardigheden, netwerk en houding** om (bekostiging van) kinderopvang te regelen, ontbreekt bij veel vrouwen.

Bekostiging en regelgeving kinderopvang

Voor wie?

Bij de bekostiging van kinderopvang wordt onderscheid gemaakt tussen kinderopvang voor:

(1) **Ouders die wel vallen onder de Wet Kinderopvang**

a. Werkenden

Werkenden vallen onder de Wet Kinderopvang. Bekostiging wordt verdeeld tussen werknemer, werkgever en overheid³.

b. WWB-ers (gebruik makend van re-integratieaanbod gericht op uitstroom naar werk)

Ouders die een uitkering ontvangen, vallen ook onder de Wet Kinderopvang. De gemeente komt hen tegemoet door het werkgeversdeel van de kinderopvang te betalen. Dat geldt ook voor verplichte inburgeraars. De gemeente ondersteunt alléén formele kinderopvang!

c. Nuggers ingeschreven bij het werkplein en in een erkend re-integratietraject gericht op werk.

Een Nugger heeft (nu nog) recht op een tegemoetkoming in de kosten van de kinderopvang door de gemeente als hij of zij een traject gericht op werk volgt. Als Nuggers zich aanmelden bij het Werkplein dan vallen zij dus in sommige gevallen

² Kinderopvang is slechts één van de knelpunten waar vrouwen tegenaan lopen als zij willen leren of werken. Organisaties die in de Haagse Maatschap samenwerken aan doorstroom van vrouwen naar onderwijs en arbeidsmarkt werken veelal met vrouwen waarbij behalve kinderopvang, ook problemen met schulden, laag taalniveau etc. spelen. Het oplossen van kinderopvang *alleen* is dus niet voldoende om alle vrouwen direct aan het werk te krijgen. Voor meer informatie, zie www.dehaagsemaatschap.nl.

³ Informatie over wet- en regelgeving is te vinden via <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvang>.

(in traject richting werk) *wel* onder de Wet Kinderopvang. Dit geldt niet voor deelname aan een opleiding of bijv. een cursus bij een welzijnsorganisatie.

(2) **Ouders die niet vallen onder de Wet Kinderopvang**

Vrouwen die geen uitkering krijgen, geen re-integratietraject naar werk volgen en niet werken, vallen niet onder de Wet Kinderopvang.

Vrouwen die veelal het laagst op de participatieladder staan en dus (nog) geen traject richting werk volgen, maar wel werkzoekend zijn, komen dus in het geheel niet in aanmerking voor bekostiging van formele kinderopvang. Zij zijn afhankelijk van informele kinderopvang voor zover dat voor handen is.

Dit geldt bijvoorbeeld voor ouders die een reguliere opleiding, vrijwillige inburgeringscursus, sollicitatiecursus of bijv. een cursus bij een welzijnsorganisatie volgen (participatieaanbod via dienst OCW, niet gericht op werk).

Organisaties in de Maatschap werken voornamelijk met ouders in de groep 1 b en 2.

Bezuinigingen⁴

Omdat vanuit het Rijk de kinderopvangsubsidie wordt ingeperkt, zijn gemeentes genoodzaakt te bezuinigen. In Den Haag betekent dit dat de eigen bijdrage voor WWB-ers en Nuggers in traject omhoog gaat. Dus niet alleen voor werkenden, maar ook voor mensen die een uitkering krijgen (of geen uitkering krijgen, maar in een re-integratietraject zitten), wordt kinderopvang duurder. Dit betekent een extra drempel om uit te stromen uit een uitkerings situatie en/of om aan het werk te gaan.

Rol formele kinderopvang

Teruglopende wachtlijsten

Wegens toenemende kosten zullen minder werkenden, uitkeringsgerechtigden en Nuggers in re-integratie een beroep doen op formele kinderopvang.

Flexibele kinderopvang?

Het aanboren van de markt van klanten die buiten de Wet Kinderopvang vallen (vrijwilligerswerk doen, activiteiten of opleidingen volgen), vergt andere werkwijzen van de kinderopvang dan tot op heden toegepast. Het betekent vooral een flexibeler aanbod.

Organisaties uit de formele kinderopvang geven aan dat zij voor zichzelf geen rol zien weggelegd bij het verzorgen van kinderopvangaanbod voor deze ouders. Formele instellingen voor kinderopvang bieden nu hele dagen opvang aan (ook als er maar voor enkele uren per dag opvang nodig is). Het inkopen van hele dagen kinderopvang is voor niet-werkenden/studerenden financieel niet aantrekkelijk (de gemeente geeft overigens aan dat dit ook geldt voor werkenden en uitkeringsgerechtigden).

Kinderopvanginstellingen geven aan dat het niet mogelijk is om kwaliteit te bieden als er wordt gewerkt met 'versnipperde uren'. Bij deze overweging spelen vooral kosten een rol. Een aantal instellingen heeft in het verleden een proef gedaan met 24-uursopvang voor sectoren waar met name vrouwen werkzaam zijn in onregelmatig werk. Door geringe animo bleven deze groepen echter leeg.

⁴ Ter verduidelijking een herformulering (1 december 2012): Omdat vanuit het Rijk het tegemoetkomingspercentage van de kinderopvangtoeslag daalt en het werkgeversdeel niet stijgt (in geval van uitkering, het percentage dat de gemeente uitkeert als tegemoetkoming in de kinderopvangkosten), gaat de eigen bijdrage voor WWB-ers en Nuggers in traject omhoog. Dus zowel voor werkenden als voor mensen die een uitkering krijgen (of geen uitkering krijgen, maar in een re-integratietraject zitten), wordt kinderopvang duurder. Dit betekent een extra drempel om uit te stromen uit een uitkerings situatie en/of om aan het werk te gaan.

Kinderopvanginstellingen zien dus geen markt in de klanten die buiten de Wet Kinderopvang vallen (en voor klanten onder de Wet Kinderopvang die op basis van flexibele uren aanbod willen inkopen). Deze klanten zijn aangewezen op *informele* kinderopvang.

Daarmee lijken oplossingen voor kinderopvang vooral in de informele sfeer te belanden.

Mogelijke oplossingen

Oplossingen voor de opvang van kinderen en de geringe arbeidsparticipatie van ouders vergen creativiteit. Zowel van ouders, als van scholen, werkgevers, aanbieders van kinderopvang en gemeente. Suggesties:

- **Een flexibel, klantgericht, creatief aanbod** aan kinderopvang organiseren voor ouders die niet onder de Wet Kinderopvang vallen of behoefte hebben aan flexibeler uren. Een aantal suggesties, deels oplossingen waar al ervaring mee is opgedaan, deels oplossingen die in gang gezet kunnen of moeten worden: levensloopbestendige opleidingen, inbandige professionele opvang bij participatiecentra, professionele spelbegeleiding, vrijwilligersvergoedingen voor oppasmoeders, kinderoppasvergoeding tijdens lestijden, oppasmaatjes, gezinsnetwerken, burenhulpcentrale en dienstenuitruil.

De oplossingen liggen steeds op de grens tussen zelfredzaamheid en ondersteuning.

- **Voorlichting** organiseren over kinderopvang om **kennis, bewustwording en zelfredzaamheid** te vergroten bij vaders en moeders: wat is er wel en niet mogelijk, wat kun je als gezin zelf?
 - › Voorlichtings-/bewustwordingsmodules over kinderopvang bij klanten van participatiecentra en oudereducatieprogramma's: inzetten op empowerment en vergroten van de zelfredzaamheid van vrouwen; hoe bouw ik een netwerk, welke kansen voor het regelen van kinderopvang kan ik benutten?
 - › Voorlichtingsmodules bij professionals die werken met de doelgroepen: deelnemers van de werkgroep van de Maatschap, I-shopmedewerkers, oudereducatiedocenten etc.
 - › Informatie over formele kinderopvang en informele mogelijkheden via www.jekuntmeer.nl;

NB Er is nu alleen voorlichting mogelijk voor WWB-ers en Nuggers in traject via Startbaan (team kinderopvang)

- **Flexibele werktijden** organiseren: er wordt bij de werkpleinen op dit moment al extra ingezet op parttime werk tijdens schooltijden, bijvoorbeeld postbezorging, zodat de kosten voor kinderopvang worden beperkt.

Centrale vraag voor vervolgacties: wat is formeel mogelijk en aan welke wettelijke kaders moeten initiatieven voor informele opvang voldoen? Welke initiatieven zijn financieel haalbaar en het waard om uit te werken?